

Stikstof Harnaschpolder Zuid en Natura 2000

Juni 2015

Ecologisch Adviesbureau NWC
Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht
Tel: 078 - 6.21.39.21
haan@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Stikstof Harnaschpolder Zuid en Natura 2000

Juni 2015

Ecologisch Adviesbureau NWC
Noorderelsweg 4A, 3329 KH Dordrecht
Tel: 078 - 6.21.39.21
haan@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

STIKSTOF HARNASCHPOLDER ZUID EN NATURA 2000

Opdrachtgever: KuiperCompagnons

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Samenstelling: Alexandra Haan

Foto's: Sanne Westbroek

Stikstof Harnaschpolder Zuid en Natura 2000 [samenst: Haan, A.]; [Foto's: Westbroek, S.] -
III. Dordrecht: Strix/NWC

Trefw.: Stikstof, Harnaschpolder Zuid, Natura 2000

W999

Niets uit deze uitgave mag worden openbaargemaakt, danwel verveelvoudigd, door middel van: druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, juni 2015

Inhoud

1.	Inleiding	7
2.	Gebiedsbeschrijving	9
3.	Plannen en problematiek	13
4.	Natura 2000-gebieden	15
5.	Stikstofgevoelige habitats en - soorten	19
5.1	<i>Gebiedsanalyse Meijendel & Berkheide</i>	19
5.1.1	<u>H2120 Witte duinen</u>	21
5.1.2	<u>H2130A Grijze duinen (kalkrijk)</u>	22
5.1.3	<u>H2130B Grijze duinen (kalkarm)</u>	23
5.1.4	<u>H2160 Duindoornstruwelen</u>	24
5.1.5	<u>H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos</u>	24
5.1.6	<u>H2180B Duinbossen (vochtig)</u>	25
5.1.7	<u>H2180C Duinbossen (binnenduinrand)</u>	25
5.1.8	<u>H2190A Vochtige duinvalleien (open water)</u>	25
5.1.9	<u>H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)</u>	26
5.1.10	<u>H1014 Nauwe korfslak</u>	26
5.2	<i>Gebiedsanalyse Solleveld & Kapittelduinen</i>	27
5.2.1	<u>H2120 Witte duinen</u>	29
5.2.2	<u>H2130A Grijze duinen (kalkrijk)</u>	29
5.2.3	<u>H2130B Grijze duinen (kalkarm)</u>	30
5.2.4	<u>H2150 Duinheiden met struikhei</u>	30
5.2.5	<u>H2160 Duindoornstruwelen</u>	31
5.2.6	<u>H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos</u>	31
5.2.7	<u>H2180C Duinbossen (binnenduinrand)</u>	32
5.2.8	<u>H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)</u>	32
5.2.9	<u>H1014 Nauwe korfslak</u>	32
5.3	<i>Gebiedsanalyse Westduinpark & Wapendal</i>	33
5.3.1	<u>H2120 Witte duinen</u>	35
5.3.2	<u>H2130A Grijze duinen (kalkrijk)</u>	35
5.3.3	<u>H2130B Grijze duinen (kalkarm)</u>	35

<u>5.3.4</u>	<u>H2150 Duinheiden met struikhei</u>	36
<u>5.3.5</u>	<u>H2160 Duindoornstruwelen</u>	36
<u>5.3.6</u>	<u>H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos</u>	36
<u>5.3.7</u>	<u>H2180C Duinbossen (binnenduinrand)</u>	37
6.	Depositieruimte per gebied	39
7.	Bijdrage stikstofdepositie door planuitvoering	41
8.	Conclusie	45

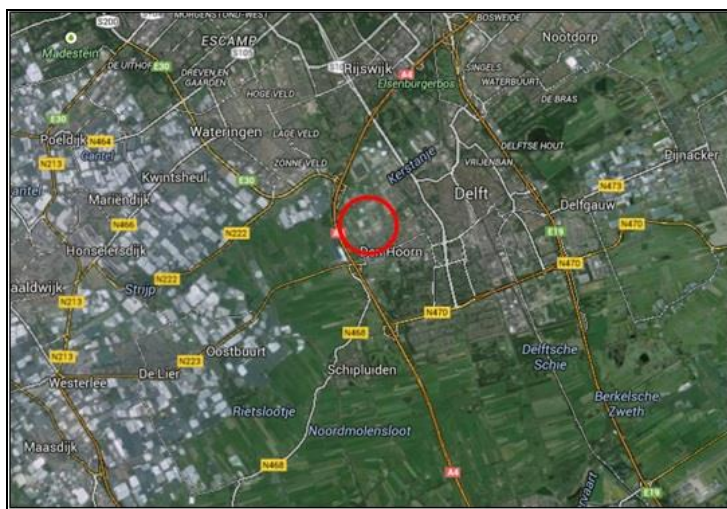
1. Inleiding

Momenteel wordt gewerkt aan het bestemmingsplan “Harnaschpolder Zuid”. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op een gebied ten noordwesten van Den Hoorn in de gemeente Midden-Delfland. Door dit bestemmingsplan wordt de ontwikkeling van een bedrijventerrein mogelijk gemaakt. Dit bedrijventerrein zal 46,5 ha groot zijn en de vestiging van bedrijven met gemengde doeleinden GD-U en bedrijven tot categorie 2 mogelijk maken. Om deze plannen te kunnen verwezenlijken zullen onder andere een aantal woningen binnen het plangebied gesloopt worden en worden watergangen (deels) gedempt of anderszins aangetast.

In het kader van de natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur) dient bij dergelijke ruimtelijke ingrepen en het opstellen van bestemmingsplannen onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige natuurwaarden en dient een beoordeling gemaakt te worden van eventuele negatieve effecten van de plannen op deze waarden. KuiperCompagnons heeft een voortoets uitgevoerd om te berekenen wat het effect van de realisatie van de plannen voor wat betreft stikstof is op in de nabijheid gelegen Natura 2000-gebieden. Deze berekening is gedaan tot op de grens van de aanwezige beschermde natuurgebieden. KuiperCompagnons heeft namens de initiatiefnemer aan het NWC gevraagd in kaart te brengen waar de gevoelige habitats en soorten zich in de betreffende Natura 2000-gebieden bevinden om te kunnen beoordelen of de depositie wellicht lager uit zal vallen op deze locaties dan op de grens van de gebieden (zie verder ook hoofdstuk 3).

2. Gebiedsbeschrijving

De Harnaschpolder Zuid ligt ten noordwesten van de kern van Den Hoorn (zie figuur 1). Het gebied wordt in het noorden begrensd door de Woudselaan en in het oosten door de woonblokken aan de Zuiddijk, de Broederstiende, de weg Zuidmade en de weg Achterdijksehoorn. In het westen en het zuiden wordt de grens door respectievelijk de A4 en de Woudseweg gevormd (zie figuur 2).

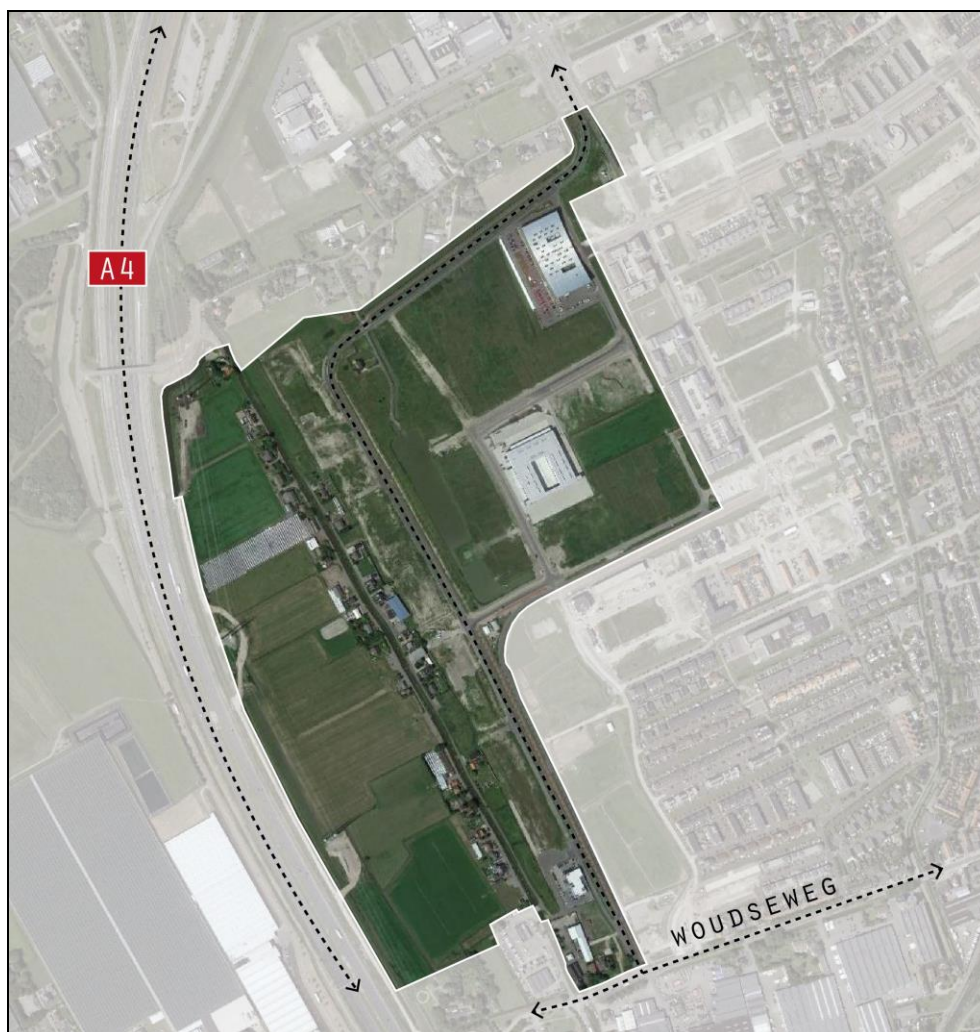
Figuur 1: Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving.

De westzijde van het projectgebied bestaat vooral uit weilanden. Van noord naar zuid wordt het gebied doorkruist door een sloot met aan weerszijden een weg; de Harnaskade. Aan de Harnaskade liggen verschillende percelen waarop zich woningen, schuren en kassen bevinden.

Foto: S. Westbroek

Aan de oostzijde van de woningen bevindt zich braakliggend terrein met daarachter de Harnaschdreef. Aan de oostzijde van deze Harnaschdreef ligt een met zandgrond voorbelast terrein dat ondertussen begroeid is met gras. Hierop bevinden zich twee bedrijfsterreinen.

Figuur 2: Begrenzing van het plangebied

Beschermde gebieden

Binnen een straal van 3 kilometer rondom het plangebied is geen Natura 2000-gebied of ander natuurgebied dat onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet 1998 valt aanwezig. Om deze reden worden er geen nadelige effecten op aangewezen habitattypen en doelsoorten van beschermde natuurgebieden verwacht als gevolg van versnippering, verstoring door geluid, licht en dergelijke. Ten

Foto's: S. Westbroek

3. Plannen en problematiek

Momenteel wordt gewerkt aan het bestemmingsplan “Harnaschpolder Zuid”. Door dit bestemmingsplan wordt de ontwikkeling van een bedrijventerrein (46,5 ha; gemengde doeleinden bestemming GD-U; ook bedrijven tot categorie 2 zijn hierbinnen toegestaan) mogelijk gemaakt. Om deze plannen te kunnen verwezenlijken zullen onder andere een aantal woningen binnen het plangebied gesloopt worden en worden watergangen (deels) gedempt of anderszins aangetast. Daarnaast zal de huidige tuinbouw en glastuinbouw verdwijnen.

Het plan leidt tot een toename van de emissie van NO_x (toename verkeersbewegingen en bedrijven). Dit kan invloed hebben op in de nabijheid gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). Met name habitattypen maar ook de daaraan gebonden faunasoorten kunnen nadelig beïnvloedt worden door de toename van de stikstofdepositie. In dit drukbevolkte deel van de provincie staan deze habitats en soorten toch al onder druk.

Totdat de PAS op 1 juli 2015 in werking treedt wordt een grens van 0,05 mol N/ha/jaar aangehouden. Bij een waarde die gelijk of hoger is dan deze grenswaarde, is een verslechteringsstoets of passende beoordeling nodig. Anders kan volstaan worden met een bestuurlijk oordeel (er treden dan geen significant nadelige effecten op).

De overheid heeft per gebied depositieruimte voor economische ontwikkelingen gereserveerd. Deze depositieruimte is gereserveerd voor autonome ontwikkelingen, projecten onder de grenswaarde, prioritaire projecten uit segment 1 en andere projecten uit segment 2. Ontwikkelingsruimte moet aangevraagd worden. Indien de plannen niet binnen 2 jaar uitgevoerd zijn, vervalt de toegekende ontwikkelingsruimte. Bovendien kan er dan voor meerdere jaren niet meer aangevraagd worden. Kort samengevat geldt tot 1 juli 2015 dat er bij een depositie van 0,05-1,0 mol/ha/jaar een melding bij het bevoegd gezag gedaan moet worden en goedkeuring aangevraagd moet worden. Boven deze waarde is dus een verslechteringsstoets of passende beoordeling nodig. Berekeningen dienen vanaf 1 juli 2015 middels AERIUS calculator gedaan te worden.

Na het van kracht worden van de PAS geldt dat als de depositie als gevolg van een nieuwe economische activiteit lager dan of gelijk aan de grenswaarde van 1 mol per hectare per jaar komt, de initiatiefnemer geen vergunning hoeft aan te vragen. Voor

de sectoren landbouw en industrie en voor infrastructuur geldt wel een meldingsplicht. De melding kan eenvoudig met AERIUS worden ingediend.

De initiatiefnemer heeft middels een voortoets laten berekenen wat het effect van de realisatie van de plannen voor wat betreft stikstof is op in de nabijheid gelegen Natura 2000-gebieden. Deze berekening is gedaan tot op de grens van de aanwezige beschermde natuurgebieden. De uitkomst hiervan is dat er een toename van 0,1 mol N/ha/jaar zal zijn. Dit betekent dat er een verslechteringstoets of passende beoordeling nodig is. De initiatiefnemer heeft gevraagd in kaart te brengen waar de gevoelige habitats en soorten zich in de betreffende Natura 2000-gebieden bevinden om te kunnen beoordelen of de depositie wellicht lager uit zal vallen op deze locaties.

4. Natura 2000-gebieden

De Natura 2000-gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de realisatie van bedrijventerrein Harnaschpolder Zuid zijn;

- Solleveld & Kapittelduinen;
- Westduinpark & Wapenveld;
- Meijendel & Berkheide;
- Oude Maas;
- De Wilck;
- Huys ten Donck;
- Spanjaards Duin¹;
- Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

In de betreffende Natura 2000-gebieden komen de volgende stikstofgevoelige habitats en soorten voor (niet elk habitattype komt in ieder hierboven genoemd natuurgebied voor);

H2120	Witte duinen
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)
H2130B	Grijze duinen (kalkarm)
H2150	Duinheide met Struikhei
H2160	Duindoornstruwelen
H2180A	Duinbossen (droog), berken-eikenbos
H2180Ao	Duinbossen (droog), overig
H2180B	Duinbossen (vochtig)
H2180C	Duinbossen (binnenduintrand)
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)
H2190Ae	Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen
H2190Aom	Vochtige duinvalleien (open water), oligotroof- tot mesotrofe vormen
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
Lg12	Zoom, mantel en droog struweel van de duinen
ZGH2130A	Grijze duinen (kalkrijk)
ZGH2130B	Grijze duinen (kalkarm)
ZGH2160	Duindoornstruwelen

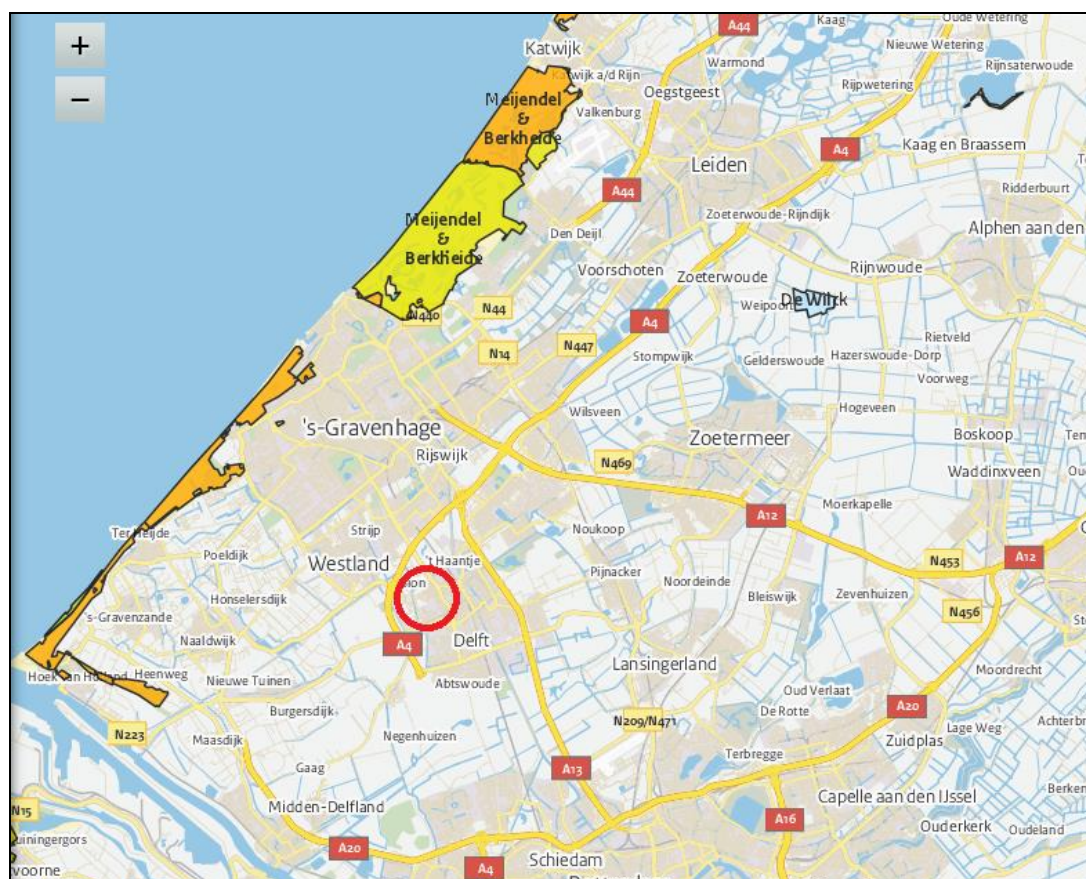
¹ Spanjaards Duin is aangelegd als duincompensatiegebied in verband met mogelijk significante gevolgen als gevolg van het toekomstig gebruik van de Tweede Maasvlakte op de Natura 2000-gebieden Voornes Duin en Solleveld & Kapittelduinen.

ZGH2180Abe	Duinbossen (droog), berken-eikenbos
ZGH2180A0	Duinbossen (droog), overig
ZGH2180B	Duinbossen (vochtig)
ZGH2180C	Duinbossen (binnenduintrand)
H91E0A	Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)

H1014 Nauwe korfslak

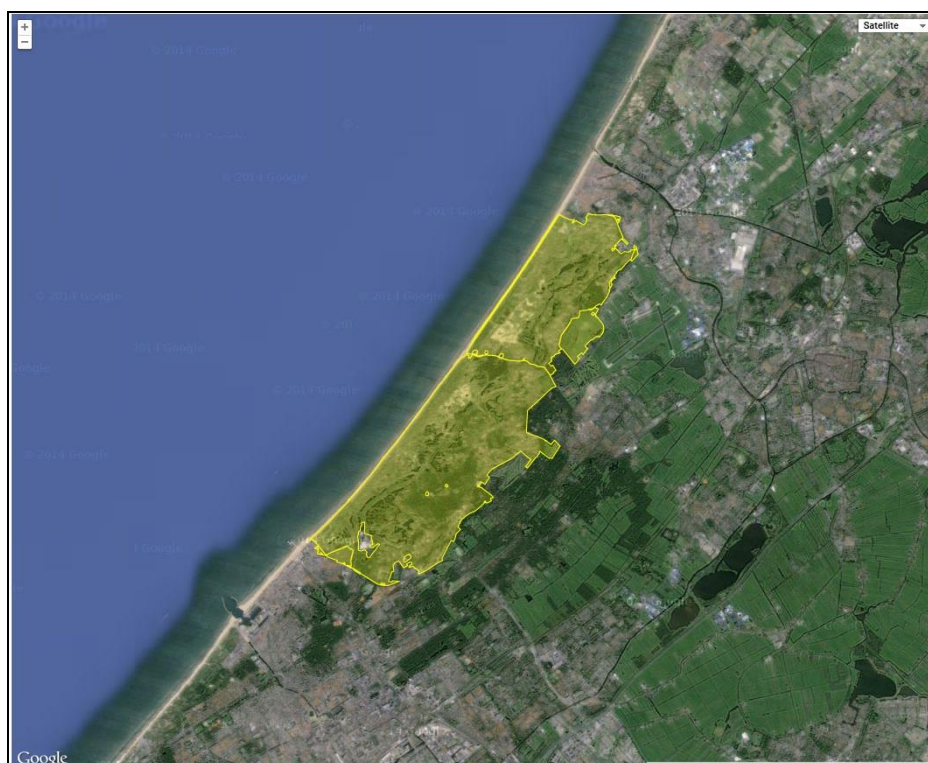
De Nauwe korfslak is gebonden aan de stikstofgevoelige habitats; H2160 Duindoornstruwelen, H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk), Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen en ZGH2160 Duindoornstruwelen.

De betreffende Natura 2000-gebieden zijn smal en liggen veelal tegen het verstedelijkte gebied aan (zie figuur 4 t/m 7). De gevoelige habitats bevinden zich over het algemeen aan de rand van de gebieden.

Figuur 4: Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de N2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen (zuidwesten), Westduinpark & Wapendal (ten noorden, grenzend aan Solleveld & Kapittelduinen) en Meijndel & Berkheide (noordwesten).

Bron: AERIUS Calculator

Figuur 5: Ligging Meijendel & Berkheide

Figuur 6: Ligging Westduinpark & Wapenveld

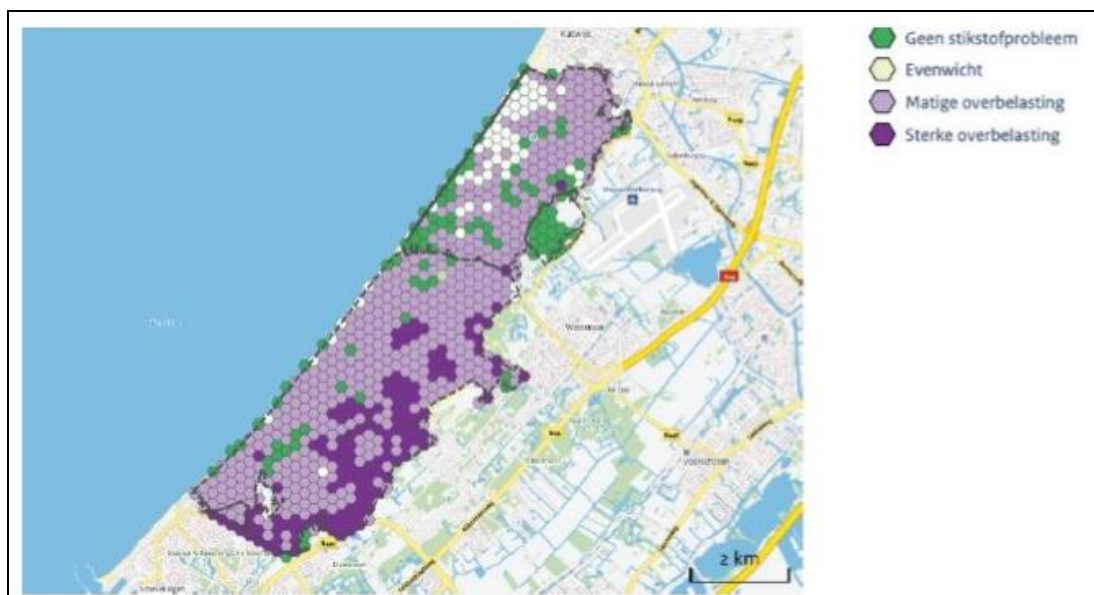

Figuur 7: Ligging Solleveld & Kapittelduinen

5. Stikstofgevoelige habitats en - soorten

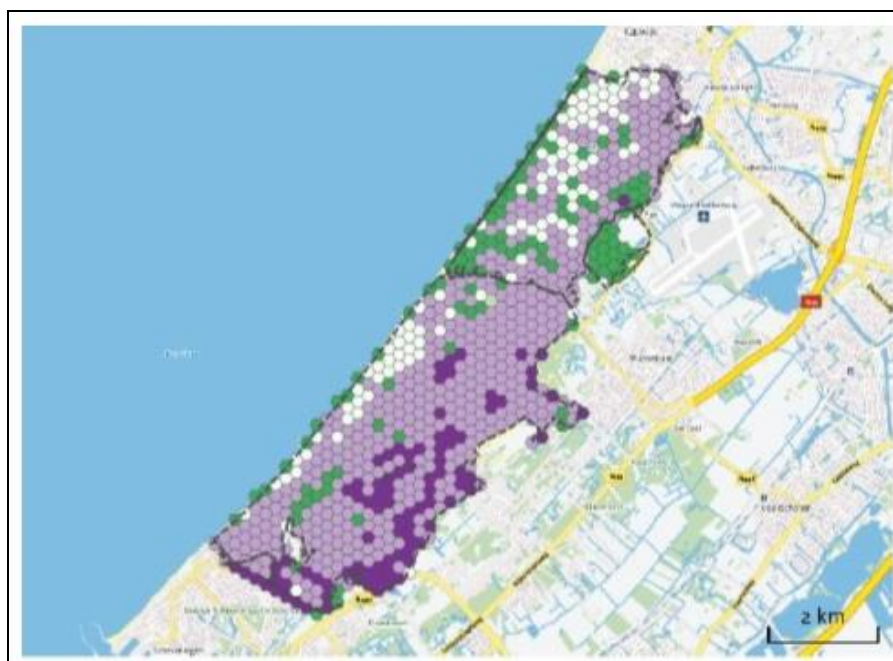
5.1 Gebiedsanalyse Meijendel & Berkheide

Ruimtelijk gezien vinden de meeste stikstofoverschrijdingen in een groot deel van het gebied plaats. De grootste overschrijding vindt met name in het oosten en het zuiden van Meijendel plaats. In onderstaande figuur (uit: Werkdocument PAS-analyse Herstelstrategieën voor Meijendel en Berkheide) is de aanwezigheid van kenmerkende soorten in relatie tot de stikstofdepositie in de huidige situatie weergegeven.

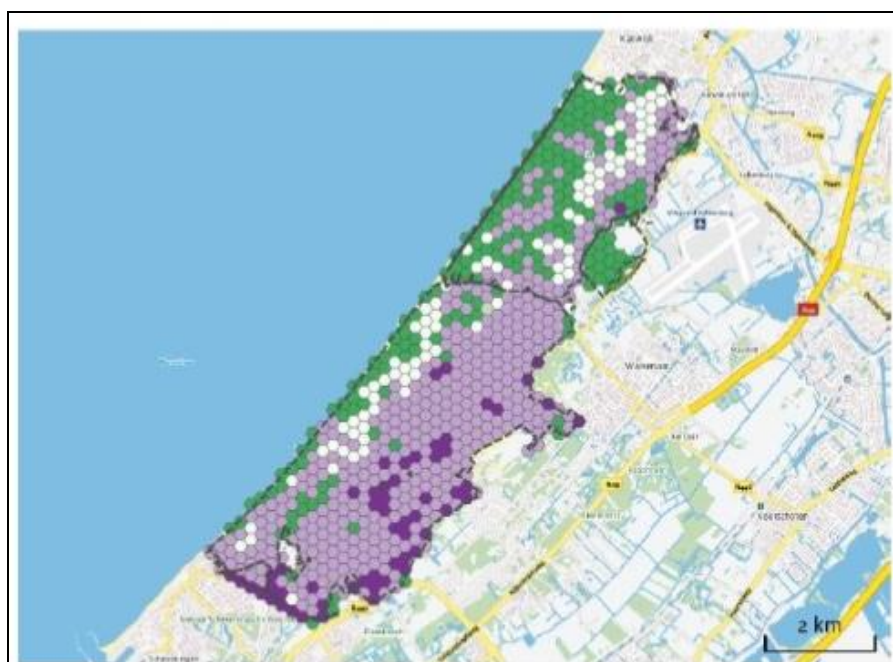
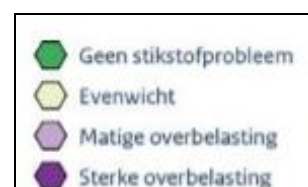

Huidige situatie

Richting 2030 is ruimtelijk gezien een lichte verbetering zichtbaar. De gebieden met een stikstofprobleem nemen in areaal af en ook neemt het gebied met een sterke overbelasting in areaal af. Bovendien is er een percentuele afname te zien. In onderstaande figuren is de aanwezigheid van kenmerkende soorten in relatie tot de stikstofdepositie in 2020 en 2030 weergegeven (uit: Werkdocument PAS-analyse Herstelstrategieën voor Meijendel en Berkheide).

Situatie in 2020

Situatie in 2030.

Voor de Nauwe korfslak (H1014) is de kritische depositiewaarde gekoppeld aan habitatype H2160; duindoornstruwelen (KDW 2.000 mol/ha/jr) en leefgebied 12 (LG12); zoom, mantel en droog struweel van de duinen (KDW 1.643 mol/ha/jr). De kritische depositiewaarden binnen LG12 worden lokaal aan de binnenduinrand en aan de grenzen met Den Haag en Katwijk overschreden.

Een overschrijding van de kritische depositiewaarde is geconstateerd voor H2120, H2130A, H2130B, H2180A, H2180C, H2190A, H2190B, H1014. Deze habitattypen en -soort zullen hieronder verder uitgewerkt worden.

5.1.1 H2120 Witte duinen

In Meijndel en Berkheide is een behoudsopgave voor het oppervlak en een verbeteropgave voor de kwaliteit geformuleerd. De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig.

In totaal is 96,4 ha van dit habitatype in het Natura 2000-gebied aanwezig; waarvan 57,3 ha, grotendeels vlakdekkend, in Berkheide. In Meijndel is, deels in samengestelde eenheden met andere habitattypen, 39,1 ha aanwezig. De verspreiding van het habitatype is beperkt tot het buitenduin. Het grootste oppervlak komt voor in de zeereep.

De stikstofdepositie in Meijndel & Berkheide bedraagt in de huidige situatie gemiddeld iets meer dan 1.300 mol/ha/jaar. Tot 2030 neemt de gemiddelde achtergronddepositie af tot circa 1.200 mol/ha/jaar in 2030.

Direct aan zee is de depositie het laagst (circa 700 mol/ha/jaar). In grote delen van het duingebied is de stikstofdepositie niet hoger dan 1.300 mol/ha/jaar. Gemiddeld is de depositie in Berkheide iets lager (1.000-1.300 mol/ha/jaar) dan in Meijndel (1.300-1.600 mol/ha/jaar). De hoogste stikstofwaarden zijn aanwezig in het uiterste zuiden van Meijndel (grens Den Haag; lokaal meer dan 2.000 mol/ha/jaar), langs de binnenduinrand (1.600 tot 1.900 mol/ha/jaar) en het uiterste noorden van Berkheide (grens Katwijk; lokaal meer dan 2.000 mol/ha/jaar).

Overschrijding van de KDW voor stikstofdepositie is in de huidige situatie in 1% van het oppervlak aan de orde (matige overbelasting). Het betreft een klein deel van het witte duin nabij het Zwarte pad in het zuiden van Meijndel. In het overige areaal is geen sprake van overschrijding.

Tabel:

Kritische depositiewaarden van de habitattypen en -soorten in Meijendel en Berkheide

Code	Naam habitatype of -soort	Subtype	KDW (mol N/ha/jaar)
H2120	Witte duinen		1429
H2130A	Grijze duinen	Kalkrijk	1071
H2130B	Grijze duinen	Kalkarm	714
H2160	Duindoornstruweel		2000
H2180Abe	Duinbossen (droog)	Berken-eikenbos	1071
H2180Ao	Duinbossen (droog)	Overig	1429
H2180B	Duinbossen	Vochtig	2214
H2180C	Duinbossen	Binnenduinrand	1786
H2190Aom	Vochtige duinvalleien	Open water, oligo- tot mesotrofe vormen	1000
H2190Ae	Vochtige duinvalleien	Open water, (matig) eutrofe vormen	2143
H2190B	Vochtige duinvalleien	Kalkrijk	1429
H2190D	Vochtige duinvalleien	Hoge moerasplanten	>2400
H1014	Nauwe korfslak	Leefgebied 12: Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	1643
H1318	Meervleermuis	N.v.t.	Niet stikstofgevoelig

5.1.2 H2130A Grijze duinen (kalkrijk)

Voor het habitatype (kalkrijke) grijze duinen is een uitbreiding- en verbeteringsdoel geformuleerd. Uitbreiding en verbetering van de huidige kwaliteit en oppervlakte. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig.

In Meijendel & Berkheide is 575 ha aan kalkrijke grijze duinen aanwezig. Van dit oppervlak komt 406 in vlakken voor die geheel uit kalkrijk grijs duine bestaan. Het overige oppervlak komt voor in samengestelde vlakken met andere habitattypen (H2120, H2130B, H2160 en H2190).

In Meijendel is ruim 329 ha aan H2130A aanwezig en in Berkheide ruim 244 ha en in de natuurontwikkelingsgebieden in de binnenduinrand in Berkheide nog eens

ruim 1 ha. Het grootste aaneengesloten oppervlak in Meijendel is ten westen van het fietspad in de deelgebieden Zeereep Meijendel, Helmduinen en Prinsenduinen gelegen. Daarnaast is het habitatype over grote oppervlaktes in de deelgebieden Langestrook, Tafelberg, 't Scheepje, Uilenbosch en Waalsdorp en Kijfhoek, Bierlap en Meeuwenhoek aanwezig. In het oosten van Meijendel is het habitatype vooral in mozaiek aanwezig met andere habitatypen (H2130B, H2160, H2190).

Berkheide bestaat voor een groot deel uit kalkrijke grijze duinen.

In de huidige situatie is in 88% van de oppervlakte sprake van een matige overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW). In 12% is sprake van een depositie op en rond de KDW.

De verwachting voor 2030 is dat de matige overschrijding is teruggelopen tot 43% van het areaal van het habitatype. In ongeveer 25% is dan sprake van een evenwichtssituatie en in circa 20% van het areaal van overschrijding.

5.1.3 H2130B Grijze duinen (kalkarm)

Voor het habitatype kalkarme grijze duinen is de instandhoudingsdoelstelling verbetering van de huidige kwaliteit en uitbreiding van het oppervlak. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig.

In het gehele gebied komt in totaal 299 ha aan kalkarme grijze duinen voor, waarvan 157 ha in vlakken die geheel uit kalkarm grijs duin bestaan en voor het overige deel in samengestelde vlakken met andere habitatypen (H2130A en H2160).

In Meijendel komen grote oppervlaktes kalkarme grijze duinen voor ten oosten van het fietspad Pompstationweg tot aan de Wassenaarse Slag in de deelgebieden Kijfhoek, Bierlap, Meeuwenhoek, Vallei Meijendel en De Loopert. Ook in de deelgebieden Harstenhoek, Uilenbosch en Waalsdorp zijn grote aaneengesloten oppervlaktes aanwezig.

In Berkheide komen relatief kleine oppervlaktes kalkarme grijze duinen voor. Grotere aaneengesloten oppervlakten liggen verspreid in de deelgebieden Valleien en duinen Midden Berkheide (Knollentjesdel) en Binnenduinenrand Katwijk (tasjesduin) voor. In totaal gaat het om 48 ha in Berkheide, 251 ha in Meijendel en 1 ha in de natuurontwikkelingsgebieden in de binnenduinenrand.

In het grootste deel van het gebied wordt in de huidige situatie de kritische depositiewaarde fors overschreden. In circa 25-30% van het areaal is sprake van sterke overschrijding (meer dan 2x de KDW). Rond 2030 is het oppervlak hiervan afgenomen tot ongeveer 10% van het areaal. In de rest van het oppervlak is in 2030 nog steeds sprake van een matige overschrijding.

5.1.4 H2160 Duindoornstruwelen

Voor dit habitatype geldt dat de kritische depositiewaarde in de huidige situatie niet overschreden wordt. Ook in de periode tussen nu en 2030 wordt geen overschrijding voorzien.

5.1.5 H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos

De instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype in Meijendel & Berkheide is behoud van de huidige kwaliteit en oppervlakte. De landelijke staat van instandhouding is gunstig.

In totaal beslaat het habitatype H2180A duinbossen (droog) 418 ha, waarvan 403 ha in Meijendel, 15 ha in Berkheide en 0,3 ha in de natuurontwikkelingsgebieden in de binnenduinrand ligt. Van dit type bestaat 4 ha uit berken-eikenbos (H2180Abe) dat alleen in Meijendel voorkomt. Een groot deel van het duinbos in Meijendel (vrijwel geheel ten oosten van het fietspad van Scheveningen naar de Wassenaarse Slag) bestaat uit het subtype overige droge duinbossen (H2180Ao). In Berkheide is dit duinbostype vooral in de binnenduinrand aanwezig, waarbij naar verhouding een groot oppervlak aanwezig is in De Kom.

Met name berken-eikenbos dat voorkomt op dieper ontkalkte bodems is gevoelig voor atmosferische stikstofdepositie. In dit type (enkele hectaren) is in het gebied weliswaar sprake van overschrijding van de KDW maar er zijn geen effecten van een te hoge stikstofdepositie zichtbaar.

Voor subtype H2180Abe is in de huidige situatie in het gehele gebied sprake van matige overschrijding van de KDW voor stikstof. De verwachting is dat de overschrijding tot 2030 iets zal teruglopen tot 95% in 2030.

Voor subtype H2180Ao geldt dat er in 54% van het areaal sprake is van een matige overschrijding van de KDW waarbij de verwachting is dat dit in 2030 gereduceerd is tot 31%.

5.1.6 H2180B Duinbossen (vochtig)

Voor dit habitatype geldt dat de kritische depositiewaarde in de huidige situatie, op een enkele ha na, niet overschreden wordt. In meer dan 90% van het areaal is sprake van een onderschrijding en in minder dan 10% van een evenwicht. In 2030 is het gehele areaal sprake van onderschrijding.

5.1.7 H2180C Duinbossen (binnenduinrand)

Er is in 15% van het areaal in het gebied sprake van een zeer beperkte overschrijding van de KDW die in 2030 verder afgenomen zal zijn. Er is in de huidige situatie geen knelpunt aanwezig.

5.1.8 H2190A Vochtige duinvalleien (open water)

Voor dit habitatype is in Meijendel & Berkheide het instandhoudingsdoel verbetering van de huidige kwaliteit en uitbreiding van het oppervlak. De landelijke staat van instandhouding is matig ongunstig.

In het gebied valt 10 ha onder dit subtype. De kwelplassen in het duingebied vallen onder dit habitatype. Het grootste deel van dit habitatype bestaan uit de matig eutrofe vorm H2190Ae. Alleen in Meijendel is in deelgebied Helmduinen en Prinsenduin op één locatie een kwelplas aanwezig met vegetaties die wijzen op een relatief voedselarme situatie (oligo- tot mesotroof; H2190Aom).

Door alleen de kwelplassen onder te brengen onder het habitatype, bedraagt het totale oppervlak in Meijendel ruim 8 ha. Een heel klein deel hiervan (0,2 ha) is subtype H2190Aom. De kern van het habitatype bevindt zich in de deelgebieden Tafelberg, 't Scheepje en Helmduinen en Prinsenduin. In Berkheide vallen enkele kleinere kwelplassen onder het habitatype. Het gaat in totaal om ruim 1 ha die verspreid over de deelgebieden Valleien en duinen Midden Berkheide en Waterwinge-

bied Berkheide aanwezig zijn. In de natuurontwikkelingsgebieden van de binnen-duinrand is het habitatype over een oppervlak van minder dan 1 ha aanwezig.

Er is zowel in de huidige situatie als in 2020 en 2030 sprake van een matige overschrijding van de KDW in subtype H2190Aom over het gehele oppervlak (0,3 ha). Voor subtype H2190Ae geldt dat de KDW noch in de huidige situatie noch in 2030 overschreden wordt.

5.1.9 H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Voor dit habitatype geldt dat de landelijke staat van instandhouding matig gunstig is. In Meijndel & Berkheide is het instandhoudingsdoel verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van het oppervlak.

In Meijndel & Berkheide komt dit subtype vooral voor in de regeneratieprojecten in het noordwesten van Meijndel (Helmduinen, Kikkervalleien, randen Ganzenhoek-plas) en het zuidwesten van Berkheide (Waterwingebied Berkheide en Valleien). Het gaat om totaal 21 ha waarvan 8 ha in Berkheide, 11 ha in Meijndel en 1 ha in de natuurontwikkelingsgebieden in de binnenduinrand (alleen in de Hertenkamp).

Overschrijding van de KDW is in de huidige situatie zeer beperkt en het betreft daarbij een gering aandeel van het areaal.

5.1.10 H1014 Nauwe korfslak

In Meijndel & Berkheide is alleen de Nauwe korfslak afhankelijk van stikstofgevoelig leefgebied en -habitattypen. Het gaat hierbij om de habitattypen H2190B (vochtige, kalkrijke, duinvalleien), H2160 (duindoornstruwelen) en LG12 (zoom, mantel en droog struweel van de duinen) (het niet overlappende deel met H2160). Voor deze habitats vindt op een aantal locaties aan de binnenduinrand (nabij het stedelijk gebied van Katwijk, Wassenaar en Den Haag) overschrijding van de KDW plaats voor LG12.

5.2 Gebiedsanalyse Solleveld & Kapittelduinen

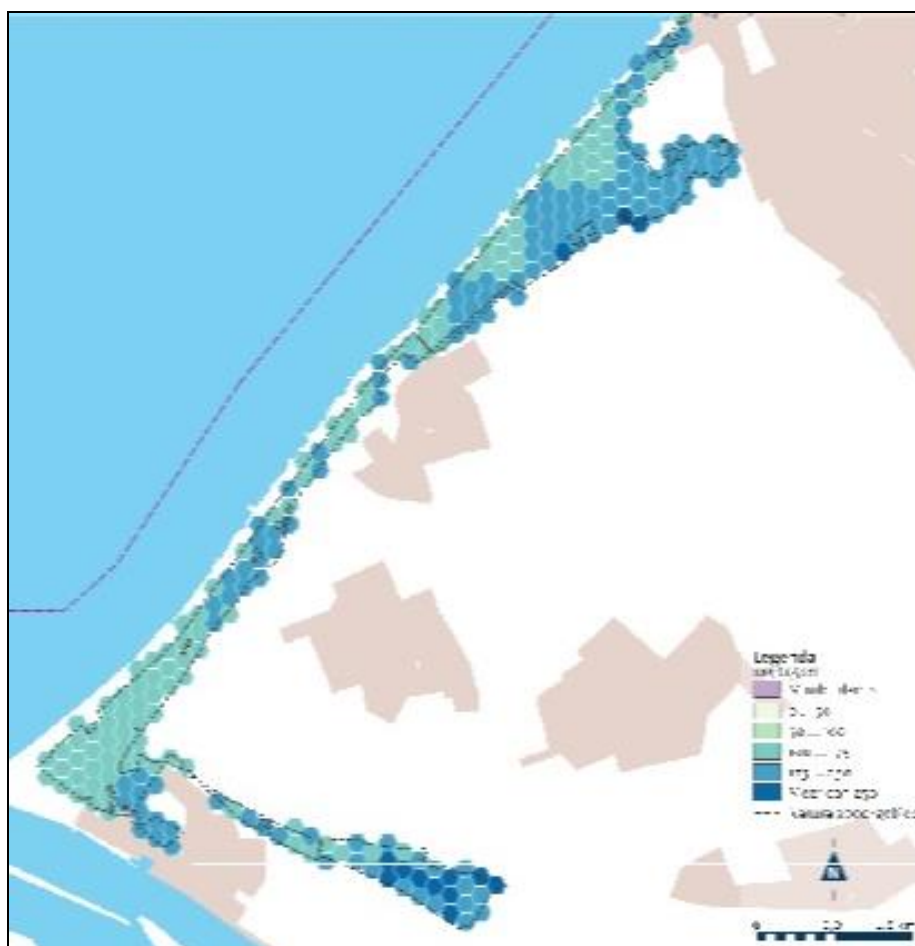
Ruimtelijk gezien vinden de meeste stikstofoverschrijdingen in een groot deel van het gebied plaats. Dit is vooral zichtbaar omdat het om een smal, langgerekt gebied gaat. In onderstaande figuur (uit: Werkdocument PAS-analyse Herstelstrategieën voor Solleveld & Kapittelduinen) is de aanwezigheid van kenmerkende soorten in relatie tot de stikstofdepositie in de huidige situatie weergegeven.

Overschrijdingen van de KDW in Solleveld & Kapittelduinen.

In de meer in het binnenland gelegen deelgebieden (Ockenburg, Ter Heide, Hoekse Bosjes en Roomse Duin) varieerde de stikstofdepositie in 2010 van ongeveer 900 tot ruim 2200 mol/ha/jaar. Met name direct aan zee, in de zeereep, is de depositie het laagst. Naar 2030 toe zal de depositie geleidelijk afnemen. De grootste afname zal in het noordelijk deel van Solleveld en in het Staelduinse Bos te meten zijn (tot meer dan 250 mol/ha/jaar). Lokaal zal de depositie in 2030 echter nog steeds ruim 2000 mol/ha/jaar bedragen. De verwachting is dat in de bossen bij Den

Haag en Hoek van Holland en rond Ter Heijde de depositie in 2030 nog steeds ruim 2100 mol/ha/jaar zal bedragen.

Te verwachten depositiedaling tussen 2010 en 2030 in Solleveld & Kapittelduinen

Tabel: Kritische depositiewaarden van habitattypen in Solleveld & Kapittelduinen (bron: Van Dobben et. al., 2012).

Code	Naam habitatype of -soort	Subtype	KDW (mol N/ha/jaar)
H2120	Witte duinen		1429
H2130A	Grijze duinen kalkrijk		1071
H2130B	Grijze duinen	kalkarm	714

Code	Naam habitatype of -soort	Subtype	KDW (mol N/ha/jaar)
H2150	Duinheide met Struikhei		1071
H2160	Duindoornstruwelen		2000
H2180Abe	Duinbossen	droog	1071
H2180A0	Duinbossen	droog	1429
H2180C	Duinbossen	binnenduinrand	1786
H2190B	Vochtige duinvalleien	kalkrijk	1429
H2190D	Vochtige duinvalleien		>2400
H1014	Nauwe korfslak		1643

5.2.1 H2120 Witte duinen

In Solleveld & Kapittelduinen is de instandhoudingsdoelstelling behoud van de huidige oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Het habitatype komt langs de zee-reep voor. In totaal komt in het gebied ongeveer 48 ha aan witte duinen voor die ook daadwerkelijk uit Helm en open zand bestaat. De bijdrage aan de landelijke doelstelling is beperkt (slechts 2% van het landelijke areaal komt in Solleveld & Kapittelduinen voor). De kwaliteit van het habitatype is hier matig maar de verbindende functie voor de vastelandsduinen is van groot belang.

Ter hoogte van Ter Heijde vindt een overschrijding van de KDW plaats (matige overbelasting). De kwaliteit van de witte duinen in de Zeereep Ter Heijde-Vlugtenburg staat momenteel onder druk. In 2010 werd in 7% van het areaal de KDW overschreden. In 2030 zal het om nog slechts 2% gaan. Dit zal ook gunstig uitwerken voor het habitatype ter hoogte van Ter Heijde.

5.2.2 H2130A Grijze duinen (kalkrijk)

Voor dit habitatype geldt in Solleveld & Kapittelduinen een verbetering van de huidige kwaliteit en behoud van oppervlakte als instandhoudingsdoel. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig.

Er is in het gebied ongeveer 66 ha aan kalkrijke grijze duinen aanwezig. De grootste aaneengesloten oppervlakte (33 ha) is aanwezig in Solleveld en in de Zeereep. Ter Heijde-Vlugtenburg komt nog 19 ha voor.

Overschrijding van de KDW komt in het gehele gebied voor. In 2010 was er in ruim 50% van het areaal sprake van een (matige) overschrijding. In 5% daarvan was de overschrijding zelfs sterk. In 25% van het areaal was in 2010 sprake van een evenwicht. De verwachting is dat hier tot 2030 weinig verandering in optreedt. Wel zal de KDW in het areaal waar momenteel sprake is van een evenwicht afnemen tot geen stikstofprobleem. Verder wordt verwacht dat de 5% van het areaal waar in 2010 sprake was van sterke overschrijding, in 2018 tot het areaal zal behoren waar een matige overschrijding is.

5.2.3 H2130B Grijze duinen (kalkarm)

Het instandhoudingsdoel voor kalkarme grijze duinen in Solleveld & Kapittelduinen is verbetering van de huidige kwaliteit en behoud van het oppervlakte. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig.

Meer landinwaarts raken de grijze duinen steeds meer ontkalkt en gaan dan over in brede zones met vegetaties van de kalkarme grijze duinen. In Solleveld is ruim 116 ha aan kalkarm grijs duin aanwezig. In de Slaperdijk Noord komt een kleine 7 ha kalkarme grijze duinen voor.

Zowel in Solleveld als in Slaperdijk Noord is sprake van overschrijding van de KDW (tot 500 mol/ha/jaar). In 75% van het areaal gaat het om sterke overschrijding en in 25% om matige overschrijding. In 2030 is in 97% van het areaal sprake van matige overschrijding. In 3% van het areaal wordt dan nog een sterke overschrijding verwacht.

5.2.4 H2150 Duinheiden met struikhei

De landelijke staat van instandhouding van dit habitatype is gunstig. Het instandhoudingsdoel voor Solleveld & Kapittelduinen is verbetering van de huidige kwaliteit en behoud van oppervlakte.

Het habitatype komt in Solleveld & Kapittelduinen nog slechts fragmentarisch voor. Met name ver van de zeereep, in Solleveld, Hyacintenbos en Ockenrode, komen duinheiden met struikhei voor. Ook in het Polanenduin en op camping Solleveld komt het habitatype voor (ongeveer 3 ha).

In alle deelgebieden waar het habitatype voorkomt, is sprake van matige overschrijding van de KDW. Dit zal ook in de periode tot 2030 het geval zijn.

5.2.5 H2160 Duindoornstruwelen

Duindoornstruwelen zijn in ruimte mate in Solleveld & Kapittelduinen vertegenwoordigd. In Zeereep Solleveld en Zeereep Ter Heijde-Vlugtenburg komen langs de gehele smalle gordel, ten oosten van de witte duinen, duindoornstruwelen in mozaïekbegroeiingen met vegetaties van kalkrijke grijze duinen voor. De instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype is in Solleveld & Kapittelduinen behoud van de huidige kwaliteit en oppervlakte. Hierbij is enige achteruitgang ten gunste van grijze duinen of vochtige duinvalleien toegestaan. De landelijke staat van instandhouding is gunstig.

De kwaliteit van het habitatype in het gebied is goed. In de zeereep Ter Heijde-Vlugtenburg is de kwaliteit matig. Over een marginaal oppervlak (3%) vindt overschrijding van de KDW plaats. In 2030 is dit in 2% van het areaal het geval.

5.2.6 H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos

Voor dit habitatype is de instandhoudingsdoelstelling behoud van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. Het habitatype beslaat in Solleveld & Kapittelduinen ongeveer 60 ha.

In Solleveld, Ockenburgh, Hyacintenbos en Ockenrode wordt de KDW voor dit habitatype overschreden. In ongeveer 18% van het areaal gaat het om sterke overschrijding en in de rest van het areaal is sprake van matige overschrijding. Tussen 2010 en 2030 zal de sterke overschrijding teruggebracht worden tot, vanaf 2018, een vrijwel gebiedsdekkende matige overschrijding.

5.2.7 H2180C Duinbossen (binnenduinrand)

In Solleveld komen binnenduinrandbossen vooral voor op Landgoed Ockenburg. In Kapittelduinen komt dit habitatype in een aantal deelgebieden voor, te weten; het Staelduinse Bos, Nieuwlandse duin, Roomse duin, Hillduin en de Hoekse Bosjes. In totaal beslaat het habitatype ongeveer 130 ha. De instandhoudingsdoelstelling voor dit habitatype is behoud van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. De landelijke staat van instandhouding is matig gunstig.

In 2010 vond in ruim 60% van de binnenduinbossen, met name Ockenburg en de bosgebieden rondom Hoek van Holland, een matige overschrijding van de KDW plaats. De verwachting is dat deze overschrijding in 2030 afgenomen is tot 27% van het totale areaal.

5.2.8 H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Kalkrijke vochtige duinvalleien komen alleen in Kapittelduinen (tot aan de strandslag Vlughtenburg en in het gebied De Banken, tussen een tien meter hoog voorduin en de oude primaire waterkering) voor. Daarnaast komt in het zuidelijke deel van de Van Dixhoorndriehoek ook een kalkrijke vochtige duinvallei voor. Voor het habitatype is in Solleveld & Kapittelduinen de instandhoudingsdoelstelling uitbreiding van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. De landelijke staat van instandhouding is matig gunstig.

In 2010 was in circa 8% van de kalkrijke vochtige duinvalleien sprake van een matige overschrijding van de KDW. In zowel De Banken als de Van Dixhoorndriehoek is lokaal sprake van matige overbelasting. In 80% van het habitatype was in 2010 sprake van een evenwichtssituatie. Vanaf 2012 was de overbelasting verdwenen en is er sprake van een evenwicht. Vanaf 2024 is in het gehele areaal sprake van overschrijding van de KDW.

5.2.9 H1014 Nauwe korfslak

De kritische depositiewaarde voor de Nauwe korfslak is in Solleveld & Kapittelduinen gekoppeld aan habitatype H2160 duindoornstruwelen (KDW 2000 mol/ha/jaar) en Leefgebied12 zoom, mantel en droog struweel van de duinen (KDW 1643

mol/ha/jaar). De kritische depositiewaarden wordt hier slechts lokaal overschreden. Het betreft locaties waar geen geschikt habitat voor de Nauwe korfslak aanwezig is (duinbossen).

5.3 Gebiedsanalyse Westduinpark & Wapendal

Westduinpark & Wapendal ligt ingeklemd tussen de bebouwing van Den Haag. De stikstofdepositie in Westduinpark & Wapendal varieerde in 2010 van circa 900 tot ruim 2500 mol/ha/jaar. Langs de zeereep is de depositie het laagst. In de Bosjes van Poot is de depositie het hoogst. Ruimtelijk gezien vinden de overschrijdingen in het noorden en het zuiden plaats. De verwachting is dat de depositie richting 2030 in het grootste deel van het gebied af zal nemen met 175 tot 250 mol/ha/jaar. Lokaal, in het oostelijke deel van de Bosjes van Poot, zal de depositie in 2030 echter nog steeds 2300 mol/ha/jaar bedragen. In het centrale deel van het Westduinpark zal de afname, met meer dan 250 mol/ha, het grootst zijn.

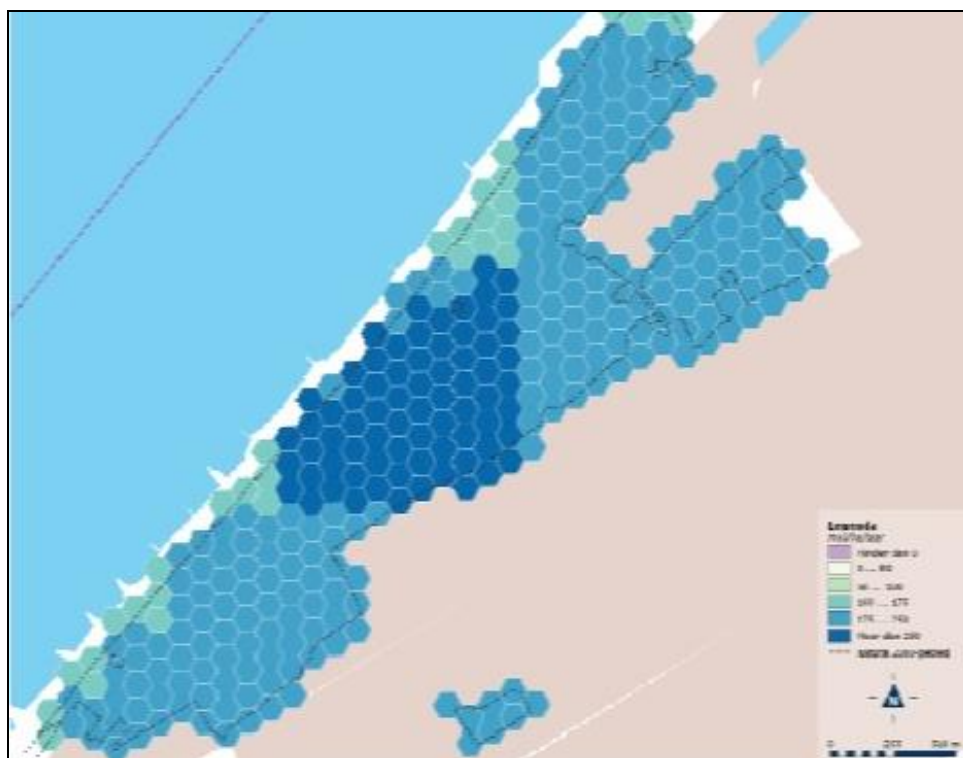
Tabel: Kritische depositiewaarden van habitattypen in Westduinpark & Wapendal.

Code	Naam habitatype of -soort	Subtype	KDW (mol N/ha/jaar)
H2120	Witte duinen		1400
H2130A	Grijze duinen	kalkrijk	1240
H2130B	Grijze duinen	kalkarm	940
H2150	Duinheide met Struikhei		1100
H2160	Duindoornstruwelen		2020
H2180A	Duinbossen	droog	1300
H2180C	Duinbossen	binnenduinrand	1790

In onderstaande figuren (uit: Werkdocument PAS-analyse Herstelstrategieën voor Westduinpark en Wapendal) is de aanwezigheid van kenmerkende soorten in relatie tot de stikstofdepositie in de huidige situatie en in 2030 weergegeven.

Overschrijdingen van de KDW in Westduinpark & Wapendal 2010

Te verwachten depositiedaling tussen 2010 en 2030 in Westduinpark & Wapendal

5.3.1 H2120 Witte duinen

Voor het Westduinpark & Wapendal vormt behoud van de huidige kwaliteit en oppervlakte het instandhoudingsdoel. De landelijke staat van instandhouding is matig gunstig. In het voorduin van het Westduinpark zijn aaneengesloten witte duinen aanwezig. Het gaat in totaal om circa 13 hectare.

In 2010 werd de KDW matig overschreden in deelgebied Radio Scheveningen en Zeereep Kijkduin. In bijna 35% van het areaal witte duinen werd de KDW in 2010 overschreden. Dit zal tot 2030 naar verwachting in deelgebied Radio Scheveningen niet veranderen. In Zeereep Kijkduin is de verwachting dat de depositie zal dalen tot een evenwichtssituatie. In 2030 zal de overschrijding in het gebied afgenomen zijn tot bijna 30% van het areaal witte duinen.

5.3.2 H2130A *Grijze duinen (kalkrijk)

Dit habitatype is verspreid aanwezig in het gebied; in het middenduin van Westduinpark en op zeer kleine schaal in de Bosjes van Poot. In de Natte Pan komt het grootste areaal voor. Het gaat in totaal om ongeveer 40,5 hectare in Westduinpark & Wapendal.

Voor de grijze duinen is, in het Westduinpark & Wapendal, uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de huidige kwaliteit het instandhoudingsdoel. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig.

In alle deelgebieden was in 2010 sprake van een overschrijding van de KDW over grote oppervlakten (80% van het areaal). De verwachting is dat dit ook in 2030 nog het geval is al neemt dit wel wat af (van ruim 75% naar 50% overschrijding). Alleen in De Plak is de overschrijding lokaal.

5.3.3 H2130B *Grijze duinen (kalkarm)

Kalkarme grijze duinen komen in het gebied slechts beperkt voor (totaal circa 4,3 hectare). Het habitatype is aanwezig in de deelgebieden Wapendal en de Natte Pan. Tevens komt in De Plak een zeer klein oppervlak kalkarm grijs duin voor.

In Westduinpark & Wapendal is de instandhoudingsdoelstelling voor de kalkarme grijze duinen behoud van huidige kwaliteit en oppervlakte.

Er was in 2010 in alle deelgebieden sprake van 100% overschrijding van de KDW voor kalkarme grijze duinen. In Wapendal is de overschrijding het grootst en in de andere deelgebieden was er sprake van matige overschrijding. Ook in 2030 wordt de KDW nog matig overschreden in het gehele natuurgebied.

5.3.4 H2150 *Duinheiden met struikhei

Duinheiden met struikhei komt beperkt (0,6 ha) in Wapendal voor (lokaal). Het instandhoudingsdoel is behoud van oppervlakte en kwaliteit. De landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Er is sprake van matige overschrijding van de KDW. Dit zal de komende jaren niet veranderen al zal de depositie wel afnemen.

5.3.5 H2160 Duindoornstruwelen

Duindoornstruwelen komen in het middenduin van het Westduinpark (met name in De Plak en de Natte Pan) voor. Er is ongeveer 45 hectare aanwezig. De instandhoudingsdoelstelling is behoud van de huidige kwaliteit en oppervlakte.

Over een marginaal oppervlak vindt enige overschrijding van de KDW plaats.

5.3.6 H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos

Voor droge duinbossen is de instandhoudingsdoelstelling verbetering van de huidige kwaliteit en behoud van de oppervlakte. De landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Het habitattype komt op diverse locaties in Westduinpark & Wapendal voor. Er is in totaal circa 4,8 hectare aanwezig. De kritische depositiewaarde wordt in Westduinpark & Wapendal over grote oppervlakten overschreden (zo was er in 2010 in bijna

85% van het areaal sprake van matige overschrijding). De verwachting is dat dit naar 2030 toe af zal nemen tot bijna 60%.

5.3.7 H2180C Duinbossen (binnenduinrand)

Binnenduinbossen zoals onder dit habitattype vallen komen met name in De Plak en de Bosjes van Poot voor. Er is in Westduinpark & Wapendal in totaal bijna 70 hectare van dit habitattype aanwezig. Het instandhoudingsdoel is verbetering van de huidige kwaliteit en behoud van de oppervlakte. De landelijke staat van instandhouding is voor dit habitattype gunstig.

In 2010 was er in circa 50% van het areaal sprake van een matige oevrschrijding van de KDW. In 2030 zal dit teruggebracht zijn tot ruim 15% van het areaal.

6. Depositieruimte per gebied

De depositieruimte is alle ruimte die beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten en handelingen die niet toestemmingsplichtig zijn en projecten waarvoor wel een vergunning vereist is. De eerste categorie bestaat uit autonome ontwikkelingen, zoals toename van bevolking of wegverkeer, en uit projecten die maximaal 1 mol per hectare per jaar stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied veroorzaken. Deze grenswaarde is ingesteld om de lasten voor ondernemers zoveel mogelijk te verminderen. De tweede categorie activiteiten valt uiteen in prioritaire projecten (segment 1) en overige projecten en handelingen (segment 2). Prioritaire projecten zijn door het Rijk of de provincies aangemerkt als projecten van nationaal of provinciaal maatschappelijk belang. De verdeling van de depositieruimte over de vier delen is een bestuurlijke keuze van Rijk en provincies. De ontwikkelingsruimte wordt steeds voor een periode van zes jaar vastgesteld.

In de PAS-gebiedsanalyses is per gebied aangegeven wat de depositieruimte tot 2020 is. In Meijendel & Berkheide is dat gemiddeld ongeveer 56 mol/ha/jaar. In Westduinpark & Wapendal is er tot 2020 gemiddeld ongeveer 67 mol/ha/jaar depositieruimte. In Solleveld & Kapittelduinen is er tot 2020 gemiddeld ongeveer 81 mol/ha/jaar depositieruimte.

7. Bijdrage stikstofdepositie door planuitvoering

KuiperCompagnons heeft gerekend met het rekenpakket Geomilieu v2.61 en de stikstofdepositie is berekend met de meest recente versie van STACKS D. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten opgenomen waarmee de berekeningen gedaan zijn.

<u>Harnaschpolder Zuid; 46,5 ha bedrijvigheid</u>			
stof	gem. emissie (kg/ha/jr)	emissie Harnaschpolder Zuid (kg/jr)	
No _x	131	6.094	
<u>Verkeersproductie Harnaschpolder Zuid; weekdag (gemengd terrein)</u>			
	personenauto's	middel-zwaar verkeer	zwaar vrachtverkeer
per ha.	128	12	18
plangebied	5.954	558	837

De emissie van de bedrijven is gemodelleerd middels één puntbron in het midden van het plan Harnaschpolder Zuid. Daarnaast is de routing van de verkeersbewegingen in de richting van de A4 aangegeven. Er is bij de berekeningen veronderstelt dat het verkeer in de richting van de A4 zich deels in noordelijke richting via de Wippolderlaan (N211) en deels in zuidelijke richting via de Woudseweg (N223) naar de A4 afwikkelt.

Uit de berekeningen volgt dat de toename van de stikstofdepositie als gevolg van de planuitvoering in zeven Natura 2000-gebieden maximaal 0,1 mol N/ha/jr is. Het gaat om de natuurgebieden Solleveld & Kapittelduinen, De Wilck, Huys ten Donck, Oude Maas, Meijendel & Berkheide, Westduinpark & Wapendal en de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Door het NWC zijn eveneens berekeningen gedaan maar deze zijn middels Aeries Calculator uitgevoerd. Het uitgangspunt hierbij is dat de ontsluiting via het noorden (Harnaschpolder Noord) en het zuiden zal lopen. De gegevens voor wat betreft

wegverkeer is gehaald uit de voortoets (Kraaijeveld, KuiperCompagnons) waar ook KuiperCompagnons mee gerekend heeft. Tevens is 1 puntbron ingevoerd en wel voor een bedrijfstype categorie 2. Deze is ongeveer in het zuidwesten, aan de oostkant van de A4, van het plangebied geplaatst. De exacte invulling van het bedrijventerrein is nog onbekend. In de bijlage is de berekening toegevoegd.

Ook is een berekening voor de cumulatieve effecten gedaan. Aangrenzend aan het gebied Harnaschpolder Zuid zal het plan Harnaschpolder Noord gerealiseerd worden. De Harnaschpolder Noord behelst de ontwikkeling van circa 26 hectare bedrijventerrein (exclusief de reeds bestaande afvalwaterzuivering) en enkele woningen (deze waren in het vigerende bestemmingsplan reeds voorzien). De berekening van het effect van de ontwikkeling van beide gebieden is eveneens in een bijlage toegevoegd.

Uit de berekeningen volgt dat de kritische depositiewaarde van Meijendel & Berkheide, Solleveld & Kapittelduinen en Westduinpark & Wapendal als gevolg van de uitvoering van het project Harnaschpolder Zuid overschreden zal worden. De hoogst berekende projectbijdragen zijn 0,101 mol/ha/jaar in Meijendel & Berkheide, 0,100 mol/ha/jaar in Solleveld & Kapittelduinen en 0,104 mol/ha/jaar in Westduinpark & Wapendal.

Indien de ontsluiting alleen via het zuiden zal lopen, is de overschrijding lager. De hoogst berekende projectbijdragen zijn in dat geval 0,086 mol/ha/jaar in Meijendel & Berkheide, 0,085 mol/ha/jaar in Solleveld & Kapittelduinen en 0,088 mol/ha/jaar in Westduinpark & Wapendal.

De uitvoering van zowel Harnaschpolder Zuid als Harnaschpolder Noord heeft een cumulatief effect. Bij de berekeningen is uitgegaan van ontsluiting via het noorden en het zuiden en twee puntbronnen; een in Harnaschpolder Zuid en een in Harnaschpolder Noord. Zoals verwacht volgt uit de berekeningen dat de kritische depositiewaarde in dezelfde beschermde natuurgebieden door de realisatie van beide projecten overschreden wordt. De hoogst berekende projectbijdrage is berekend op 0,153 mol/ha/jaar in Meijendel & Berkheide, 0,148 mol/ha/jaar in Solleveld & Kapittelduinen en 0,156 mol/ha/jaar in Westduinpark & Wapendal.

In Meijendel & Berkheide vinden de meeste stikstofoverschrijdingen in een groot deel van het gebied plaats; met name in het oosten en het zuiden van Meijendel is er sprake van grote overschrijdingen. De overschrijdingen hebben betrekking op meerdere habitattypen.

Solleveld & Kapittelduinen is een smal, langgerekt gebied. De depositie is hier het laagst in de zeereep (direct aan zee). Hij is het hoogst in de bossen bij Den Haag en Hoek van Holland en rond Ter Heijde. De meeste overschrijdingen vinden ook hier in een groot deel van het gebied plaats.

Westduinpark & Wapenveld ligt ingeklemd tussen de bebouwing van Den Haag. Ook hier is de depositie in de zeereep het laagst. In het noorden en zuiden van het gebied is de depositie het hoogst en vinden de overschrijdingen plaats. Lokaal, in het oostelijke deel van de Bosjes van Poot, is de depositie eveneens hoog.

Omdat de stikstofgevoelige habitats met name aan de kant van de verstedelijking voorkomen, de kritische depositiewaarde van de verschillende habitats in de huidige situatie al (flink) overschreden wordt en de depositie hier het hoogst is, kunnen significant nadelige effecten als gevolg van de realisatie van de plannen niet uitgesloten worden. Er dient in de huidige situatie een passende beoordeling opgesteld te worden en goedkeuring van de plannen aangevraagd te worden.

Indien gewacht wordt tot de PAS op 1 juli a.s. van kracht is, hoeft geen passende beoordeling meer opgesteld te worden bij de nu berekende depositiewaardes. Er moet dan nog wel ontwikkelingsruimte (depositieruimte) aangevraagd te worden en een melding gedaan te worden.

8. Conclusie

Momenteel wordt gewerkt aan het bestemmingsplan “Harnaschpolder Zuid”. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op een gebied ten noordwesten van Den Hoorn in de gemeente Midden-Delfland. Door dit bestemmingsplan wordt de ontwikkeling van een bedrijventerrein mogelijk gemaakt. Dit bedrijventerrein zal 46,5 ha groot zijn en de vestiging van bedrijven met gemengde doeleinden GD-U en bedrijven tot categorie 2 mogelijk maken.

Het plan leidt tot een toename van de emissie van NO_x (toename verkeersbewegingen en uitstoot bedrijven). Dit kan invloed hebben op in de nabijheid gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). Met name habitattypen maar ook de daaraan gebonden faunasoorten kunnen nadelig beïnvloedt worden door de toename van de stikstofdepositie. In dit drukbevolkte deel van de provincie staan deze habitats en soorten in de huidige situatie al onder druk.

Totdat de PAS op 1 juli 2015 in werking treedt wordt een grens van 0,05 mol N/ha/jaar aangehouden. Bij een waarde die gelijk of hoger is dan deze grenswaarde, is een verslecheringstoets of passende beoordeling nodig. Anders kan volstaan worden met een bestuurlijk oordeel (er treden dan geen significant nadelige effecten op). Middels een voortoets is door KuiperCompagnons berekend wat het effect is van de realisatie van de plannen voor wat betreft stikstof op de grens van in de nabijheid gelegen Natura 2000-gebieden. Onderhavig onderzoek is een vervolg hierop. Hierbij is in kaart gebracht waar de gevoelige habitats en soorten zich in de betreffende Natura 2000-gebieden bevinden en zijn opnieuw berekeningen uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de depositie wellicht lager uit zal vallen op deze locaties dan op de grens van de gebieden.

De Natura 2000-gebieden die mogelijk beïnvloed worden door de realisatie van bedrijventerrein Harnaschpolder Zuid zijn;

- Solleveld & Kapittelduinen;
- Westduinpark & Wapenveld;
- Meijendel & Berkheide;
- Oude Maas;
- De Wilck;
- Huys ten Donck;
- Spanjaards Duin;
- Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Uit berekeningen met AERIUS Calculator volgt dat van deze gebieden er drie beïnvloedt zullen worden door de planuitvoering; te weten Solleveld & Kapittelduinen, Westduinpark & Wapendal en Meijendel & Berkheide.

De Natura 2000-gebieden die beïnvloedt zullen worden, zijn smal en liggen veelal tegen het verstedelijkte gebied aan. De gevoelige habitats bevinden zich over het algemeen aan de rand van de gebieden. In Meijendel & Berkheide vinden de meeste stikstofoverschrijdingen ruimtelijk gezien in een groot deel van het gebied plaats. De grootste overschrijding vindt met name in het oosten en het zuiden van Meijendel plaats. Richting 2030 is ruimtelijk gezien een lichte verbetering zichtbaar. De gebieden met een stikstofprobleem nemen in areaal af en ook neemt het gebied met een sterke overbelasting in areaal af. Bovendien is er een percentuele afname te zien.

Ook in Solleveld & Kapittelduinen vinden, ruimtelijk gezien, de meeste stikstofoverschrijdingen in een groot deel van het gebied plaats. Dit is vooral zichtbaar omdat het om een smal, langgerekt gebied gaat. Met name direct aan zee, in de zeereep, is de depositie het laagst. Naar 2030 toe zal de depositie geleidelijk afnemen. De grootste afname zal in het noordelijk deel van Solleveld en in het Staelduinse Bos te meten zijn (tot meer dan 250 mol/ha/jaar). Lokaal zal de depositie in 2030 echter nog steeds ruim 2000 mol/ha/jaar bedragen. De verwachting is dat in de bossen bij Den Haag en Hoek van Holland en rond Ter Heijde de depositie in 2030 nog steeds ruim 2100 mol/ha/jaar zal bedragen.

Westduinpark & Wapendal ligt ingeklemd tussen de bebouwing van Den Haag. De stikstofdepositie in Westduinpark & Wapendal varieerde in 2010 van circa 900 tot ruim 2500 mol/ha/jaar. Langs de zeereep is de depositie het laagst. In de Bosjes van Poot is de depositie het hoogst. Ruimtelijk gezien vinden de overschrijdingen in het noorden en het zuiden plaats. De verwachting is dat de depositie richting 2030 in het grootste deel van het gebied af zal nemen met 175 tot 250 mol/ha/jaar. Lokaal, in het oostelijke deel van de Bosjes van Poot, zal de depositie in 2030 echter nog steeds 2300 mol/ha/jaar bedragen. In het centrale deel van het Westduinpark zal de afname, met meer dan 250 mol/ha, het grootst zijn.

Uit berekeningen via AERIUS Calculator volgt dat in de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kapittelduinen, Westduinpark & Wapenveld en Meijendel & Berkheide effecten als gevolg van de realisatie van de plannen op zullen treden in de zin dat er sprake is van overschrijding van de kritische depositiewaarde als gevolg van stikstofdepositie. In Solleveld & Kapittelduinen is de projectbijdrage 0,100 mol/ha/jaar. De bijdrage in Westduinpark & Wapenveld als gevolg van de uitvoering van de

plannen is 0,104 mol/ha/jaar. In Meijendel & Berkheide is de projectbijdrage 0,101 mol/ha/jaar.

Naast de ontwikkeling van Harnaschpolder Zuid zal ook het aangrenzende gebied omgevormd worden tot bedrijventerrein Harnaschpolder Noord. De uitvoering van zowel Harnaschpolder Zuid als Harnaschpolder Noord heeft een cumulatief effect. De kritische depositiewaarde zal in dezelfde beschermde natuurgebieden door de realisatie van beide projecten overschreden worden. De hoogst berekende projectbijdrage is dan berekend op 0,153 mol/ha/jaar in Meijendel & Berkheide, 0,148 mol/ha/jaar in Solleveld & Kapittelduinen en 0,156 mol/ha/jaar in Westduinpark & Wapendal.

Omdat de stikstofgevoelige habitats met name aan de kant van de verstedelijking voorkomen, de kritische depositiewaarde van de verschillende habitats in de huidige situatie al (flink) overschreden wordt en de depositie hier het hoogst is, kunnen significant nadelige effecten als gevolg van de realisatie van de plannen niet uitgesloten worden.

Indien gewacht wordt tot de PAS op 1 juli a.s. van kracht is, hoeft geen passende beoordeling meer opgesteld te worden bij de nu berekende depositiewaarden. Er moet dan nog wel ontwikkelingsruimte (depositieruimte) aangevraagd te worden en een melding gedaan te worden.

De depositieruimte tot 2020 is in Meijendel & Berkheide gemiddeld ongeveer 56 mol/ha/jaar. In Westduinpark & Wapendal is er tot 2020 gemiddeld ongeveer 67 mol/ha/jaar depositieruimte. In Solleveld & Kapittelduinen is er tot 2020 gemiddeld ongeveer 81 mol/ha/jaar depositieruimte.

